Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2025)0343

Прилагане на режима на обвързаност с условия във връзка с принципите на правовата държава

Резолюция на Европейския парламент от 18 декември 2025 г. относно прилагането на режима на обвързаност с условия във връзка с принципите на правовата държава (2025/2061(INI))

Европейският парламент,

— като взе предвид Договора за Европейския съюз (ДЕС), и по-специално член 2, член 4, параграф 3 и член 7 от него,

— като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС),

— като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“),

— като взе предвид Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и протоколите към нея,

— като взе предвид Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 г. относно общ режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза[1] („Регламент относно обвързаността с условия“) и съобщението на Комисията от 18 март 2022 г., озаглавено „Насоки относно общ режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза“[2] („Насоки от 2022 г.“),

— като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост[3] („Регламент за МВУ“),

---

1 ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
2 ОВ C 123, 18.3.2022 г., стр. 12.
3 ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

— като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика[4] („Регламент за общоприложимите разпоредби“),

— като взе предвид Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза[5] („Финансов регламент“),

— като взе предвид Решение за изпълнение (ЕС) 2022/2506 на Съвета от 15 декември 2022 г. относно мерки за защита на бюджета на Съюза срещу нарушения на принципите на правовата държава в Унгария[6],

— като взе предвид Съобщението на Комисията от 12 януари 2024 г. относно прилагането на Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 г. относно общ режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза (COM(2024)0017),

— като взе предвид своята резолюция от 18 юни 2025 г. относно доклада на Комисията относно върховенството на закона за 2024 г.[7],

— като взе предвид своята резолюция от 7 май 2025 г. относно обновен дългосрочен бюджет на Съюза в един променящ се свят[8];

— като взе предвид своята резолюция от 17 януари 2024 г. относно планираното закриване на важни структури за борба с корупцията в Словакия и последиците от това за върховенството на закона[9],

---

4 ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
5 ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
6 ОВ L 325, 20.12.2022 г., стр. 94, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2506/oj.
7 Приети текстове, P10_TA(2025)0129.
8 Приети текстове, P10_TA(2025)0090.
9 ОВ C, C/2024/5712, 17.10.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5712/oj.

— като взе предвид своята резолюция от 24 ноември 2022 г. относно оценката на спазването от страна на Унгария на условията, свързани с принципите на правовата държава в съответствие с Регламента относно обвързаността с условия, и актуално състояние на унгарския МВУ[10],

— като взе предвид своята резолюция от 8 март 2022 г. относно свиващото се пространство на гражданското общество в Европа[11],

— като взе предвид своята резолюция от 8 юли 2021 г. относно създаването на насоки за прилагане на общия режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза[12],

— като взе предвид Специален доклад 03/2024 на Европейската сметна палата (ЕСП) от 22 февруари 2024 г., озаглавен „Принципите на правовата държава в ЕС — подобрена рамка за защита на финансовите интереси на ЕС, но продължават да съществуват рискове“,

— като взе предвид решенията на Съда на Европейския съюз (Съда на ЕС) от 16 февруари 2022 г. по дела C-156/21, *Унгария* / *Европейски парламент и Съвет на Европейския съюз*[13] и C-157/21, *Полша* / *Европейски парламент и Съвет на Европейския съюз* [14],

— като взе предвид Решение на Комисията от 13 декември 2023 г. относно преоценката, по инициатива на Комисията, на изпълнението на условията по член 4 от Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 след Решение за изпълнение (ЕС) 2022/2506 на Съвета от 15 декември 2022 г. относно Унгария, (C(2023)8999),

— като взе предвид Решение на Комисията от 16 декември 2024 г. съгласно член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 г. относно общ режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза във връзка с писмено уведомление от Унгария с оглед член 2, параграф 2 от Решение за изпълнение (ЕС) 2022/2506 на Съвета от 15 декември 2022 г. (C(2024)9140),

---

10 ОВ C 167, 11.5.2023 г., стр. 74.
11 ОВ C 347, 9.9.2022 г., стр. 2.
12 ОВ C 99, 1.3.2022 г., стр. 146.
13 Решение на Съда на ЕС от 16 февруари 2022 г., *Унгария* / *Европейски парламент и Съвет на Европейския съюз*, C-156/21, ECLI:EU:C:2022:97.
14 Решение на Съда на ЕС от 16 февруари 2022 г., *Полша* / *Европейски парламент и Съвет на Европейския съюз,* C-157/21, ECLI:EU:C:2022:98.

— като взе предвид годишните доклади на Комисията относно върховенството на закона,

— като взе предвид забележките на своята комисия по бюджетен контрол във връзка с нейните проучвателни мисии в Унгария от 15 до 17 май 2023 г. и в Словакия от 26 до 28 май 2025 г.,

— като взе предвид становището на Европейския комитет на регионите от 2 април 2025 г., озаглавено „Местната и регионалната гледна точка в прилагането на върховенството на закона в Европейския съюз“[15],

— като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет от 30 април 2025 г., озаглавено „Икономическото измерение на върховенството на закона“,

— като взе предвид доклада относно прилагането на Регламента относно обвързаността с условия, публикуван от Генерална дирекция за парламентарни изследвания през юли 2025 г.[16],

— като взе предвид проучването, поискано от комисията по бюджети, озаглавено „Инструментите за защита на бюджета на ЕС от нарушения на принципите на правовата държава: Регламентът относно обвързаността с условия в контекст“[17],

— като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид съвместните разисквания на комисията по бюджети и комисията по бюджетен контрол в съответствие с член 59 от Правилника за дейността,

— като взе предвид становището на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи,

---

15 ОВ C, C/2025/3169, 20.6.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3169/oj.

16 Европейски парламент: Генерална дирекция за парламентарни изследвания, *Rule of Law Conditionality Regulation – European Implementation Assessment* (Регламент относно обвързаността с условия — оценка на прилагането на европейско равнище), Европейски парламент, 2025 г., https://data.europa.eu/doi/10.2861/0161872.

17 Rubio, E. et al., ‘The tools for protecting the EU budget from breaches of the rule of law: the Conditionality Regulation in context’ (Инструментите за защита на бюджета на ЕС от нарушения на принципите на правовата държава: Регламентът относно обвързаността с условия в контекст“), Европейски парламент, Генерална дирекция за вътрешни политики, Тематичен отдел по бюджетни въпроси, април 2023 г.

— като взе предвид доклада на комисията по бюджети и комисията по бюджетен контрол (A10-0240/2025),

А. като има предвид, че ЕС се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, свободата, демокрацията, равенството, принципите на правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, принадлежащи към малцинства, както се посочва в член 2 от ДЕС; като има предвид, че тези ценности са отразени в основните права, посочени в Хартата, като например равенството между жените и мъжете, недискриминацията и правото на колективно договаряне и колективни действия, в съответствие с правото на ЕС и националните закони и практики, и са включени в международните договори в областта на правата на човека; като има предвид, че придържането към тези споделени ценности съставлява основата на правата, с които се ползват хората, живеещи в ЕС; като има предвид, че организациите на гражданското общество и други заинтересовани страни играят важна роля за насърчаване на принципите на правовата държава в практическия живот;

Б. като има предвид, че Съдът на ЕС е установил в различни решения, че всички фондове и програми на ЕС и финансирането от ЕС са израз на принципа на солидарност между държавите членки и трябва да се основават на взаимно доверие, което предполага зачитане на ценностите по член 2 от ДЕС, на Хартата и на принципа на лоялно сътрудничество, утвърден в член 4, параграф 3 от ДЕС; като има предвид, че освен това той потвърди ясната връзка между зачитането на принципите на правовата държава и ефективното изпълнение на бюджета на ЕС в съответствие с принципите на добро финансово управление и защита на финансовите интереси на ЕС;

В. като има предвид, че всеки очевиден риск от тежко нарушение на принципите на правовата държава от дадена държава членка може да засегне основните права на гражданите на ЕС във всички държави членки, доверието, солидарността и лоялното сътрудничество между държавите членки и ключови постижения на ЕС, като например свободното движение на хората, функционирането на единния пазар и независимостта на медиите;

Г. като има предвид, че Регламентът относно обвързаността с условия оправомощава ЕС да приема своевременно пропорционални финансови мерки за защита на финансовите си интереси, когато нарушенията на принципите на правовата държава в дадена държава членка засягат или има сериозна опасност да засегнат доброто финансово управление на бюджета на ЕС; като има предвид, че Регламентът беше приет като част от пакета за многогодишната финансова рамка (МФР) за периода

2021—2027 г. след дълги и трудни преговори между съзаконодателите, по-специално поради опитите на някои държави членки да обвържат преговорите по МФР с преговорите относно механизма на обвързаност с условия за спазване на принципите на правовата държава; като има предвид, че той е задължителен за всички държави членки от влизането му в сила на 1 януари 2021 г.;

Д. като има предвид, че Регламентът относно обвързаността с условия допълва други инструменти, които защитават бюджета на ЕС срещу рискове, произтичащи от нарушения на принципите на правовата държава;

Е. като има предвид, че Регламентът относно обвързаността с условия изисква от Комисията да наблюдава спазването на принципите на правовата държава във всички държави членки, но досега са предложени и приети мерки съгласно посочения регламент само в случая на Унгария; като има предвид, че от Полша беше поискана допълнителна информация;

Ж. като има предвид, че е важно да се защитават законните интереси на крайните получатели и бенефициерите на средства от ЕС; като има предвид, че от държавите членки, засегнати от решение съгласно Регламента относно обвързаността с условия, се изисква да докладват за спазването на задълженията си към крайните получатели и бенефициерите;

З. като има предвид, че Комисията издаде насоки за изясняване на прилагането на Регламента относно обвързаността с условия; като има предвид становището на Парламента, че текстът на Регламента е ясен и не изисква допълнително тълкуване, за да бъде прилаган;

И. като има предвид, че е налице законоустановено задължение на Комисията да информира Парламента за своите уведомления до държава членка, за която счита, че биха могли да съществуват нарушения на принципите на правовата държава, както и за всички предложени, приети и отменени мерки в съответствие с Регламента относно обвързаността с условия;

Й. като има предвид, че през януари 2024 г. Комисията публикува доклад в съответствие с член 9 от Регламента относно обвързаността с условия, за да направи преглед на прилагането на законодателството; като има предвид, че анализът на Комисията на единствения съществуващ случай потвърди ефективността на приетите защитни мерки и техния потенциал в бъдеще, но Комисията установи, че е твърде рано да се правят окончателни заключения и че по-широката съдебна практика би дала възможност за по-добро идентифициране на възможните подобрения;

К. като има предвид, че през декември 2024 г. за първи път бюджетните задължения, спрени в резултат от прилагането на Регламента относно обвързаността с условия, в крайна сметка бяха загубени от засегнатата държава членка в съответствие с член 7, параграф 3 от Регламента, тъй като държавата членка не е отстранила в задължителния срок първоначално установените недостатъци;

Л. като има предвид, че на 16 юли 2025 г. Комисията публикува своето предложение за МФР за периода 2028—2034 г.[18]; като има предвид, че съществува ясно взаимодействие между аспектите, свързани с принципите на правовата държава, включени в предложението за планове за национално и регионално партньорство (планове за НРП)[19], и механизма за обвързаност с условия;

М. като има предвид, че целта на този доклад е да се наблюдава прилагането на Регламента относно обвързаността с условия, включително и взаимодействието с други инструменти на ЕС, в съответствие с ролята на Парламента, както е установена в Регламента, чрез посочване на ползите и недостатъците на неговото прилагане и отправяне на препоръки за прилагането му в бъдеще;

Въвеждане на режима на обвързаност с условия и правен контекст

1. припомня, че принципите на правовата държава са една от основополагащите ценности на ЕС и че зачитането на върховенството на закона е съществена предпоставка за доброто финансово управление и за ефективното използване на финансирането от ЕС; подчертава, че това е от съществено значение за запазване на доверието на гражданите в ЕС и за гарантиране, че средствата на ЕС носят осезаеми ползи във всички държави членки;

2. подчертава факта, че приемането на Регламента относно обвързаността с условия през 2020 г. представлява основен стълб

---

18 Съобщение на Комисията от 16 юли 2025 г., озаглавено „Динамичен бюджет на ЕС за приоритетите на бъдещето – Многогодишната финансова рамка за периода 2028 – 2034 г.“ (COM(2025)0570).

19 Предложение на Комисията от 16 юли 2025 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване за периода 2028 – 2034 г. на Европейски фонд за икономическо, социално и териториално сближаване, за селското стопанство и селските райони, за рибарството и морското дело и за просперитета и сигурността, както и за изменение на регламенти (ЕС) 2023/955 и (ЕС, Евратом) 2024/2509 (COM(2025)0565).

за защита на бюджета на ЕС срещу рискове, произтичащи от нарушения на принципите на правовата държава, който се прилага за целия бюджет и позволява кумулативно прилагане на различни мерки; подчертава, че прилагането на Регламента относно обвързаността с условия следва да зачита принципа на пропорционалност; подчертава, че Регламентът няма срок и следователно се прилага за настоящите и бъдещите инструменти на бюджета на ЕС за финансиране; отбелязва обаче, че практическото му прилагане продължава да бъде недостатъчно, и призовава за конкретни подобрения, за да се гарантира пълната му ефективност;

3. приветства потвърждението от Съда на ЕС, че зачитането на ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС, е постоянно задължение на всички държави членки и предварително условие за възползване от всички права и ползи съгласно Договора, произтичащи от членството в ЕС, включително от достъпа до средства от ЕС; възлага на Комисията да наложи прилагането на приложимото законодателство, което да отразява изцяло потвърждението от Съда, и да подчертае този въпрос във всички свои съответни съобщения;

4. подчертава, че Регламентът относно обвързаността с условия и всички други налични мерки за защита на бюджета на ЕС срещу нарушения на принципите на правовата държава не трябва да се разглеждат като заместители на основаните на Договора механизми за защита на ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС; припомня, че спирането на правото на глас съгласно член 7, параграф 2 от ДЕС остава възможност в случаи на трайни и сериозни нарушения на принципите на правовата държава; отбелязва, че гражданите се затрудняват да разберат защо държавите членки, които системно нарушават принципите на правовата държава, продължават да се ползват с право на глас, като по този начин се създава риск от загуба на доверие в ценностите на ЕС и в процесите на вземане на решения;

5. припомня, че инструментариумът на Комисията в областта на върховенството на закона претърпя значително развитие през последното десетилетие с включването на множество инструменти за защита на принципите на правовата държава, включително годишния доклад относно върховенството на закона, обхващащ всички 27 държави членки, хоризонталното отключващо условие за прилагането и изпълнението на Хартата, установено в Регламента за общоприложимите разпоредби, и т.нар. „амбициозни междинни цели“, свързани с принципите на правовата държава“ в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ);

6. подчертава, че режимът на обвързаност с условия има бюджетен характер, тъй като има за цел да гарантира доброто финансово

управление на средствата на ЕС и финансовите интереси на ЕС, и се прилага само когато нарушение на принципите на правовата държава засяга или има сериозен риск да засегне бюджета на ЕС; подчертава, че той се различава от процедурата по член 7 от ДЕС, по реда на която се налагат санкции за тежки и трайни нарушения на ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС, независимо дали имат въздействие върху бюджета;

7. подчертава, че исковете за установяване на неизпълнение на задължения съгласно член 258 от ДФЕС и член 6 от Финансовия регламент продължават да бъдат допълващи инструменти в случай на системни нарушения на ценностите по член 2 от ДЕС;

8. приветства решенията на Съда на ЕС от 16 февруари 2022 г. по дела C-156/21 и C-157/21, с които се отхвърлят изцяло жалбите на Унгария и Полша за отмяна на Регламента относно обвързаността с условия и недвусмислено се потвърждават валидността, правното основание и съвместимостта на Регламента с Договора, както и компетентността на ЕС по отношение на принципите на правовата държава в държавите членки;

9. припомня, че Регламентът относно обвързаността с условия не включва определение за понятието „принципи на правовата държава“ и че в него нито се определят изчерпателно случаите, които съставляват нарушения на принципите на правовата държава, нито се разглежда отстъплението от принципите на правовата държава; изтъква факта, че правилата за достъп до финансови средства са предвидени в специалното законодателство, и посочва констатацията на Съда на ЕС, че това понятие е достатъчно развито в съдебната практика и в рамките на конституционните традиции на държавите членки, което ограничава свободата на преценка на Комисията, когато тя прави оценки; поради това отхвърля всяко твърдение за правна несигурност; призовава Комисията систематично да включва случаите на ограничения на гражданското пространство и атаки срещу участниците в него, както и атаки срещу медийния плурализъм като показатели за риска, когато са пряко свързани със защитата на бюджета на ЕС или на финансовите интереси на ЕС;

Прилагане на Регламента относно обвързаността с условия и установени проблеми

Обхват и стъпки за прилагане

10. припомня, че Регламентът относно обвързаността с условия е приложим за всяка държава членка, тъй като Комисията прави оценка за всички държави членки дали са изпълнени условията за приемане на мерките, посочени в член 4;

11. отбелязва, че процедурата преди приемането на мерки включва няколко стъпки, включително писмено уведомление от Комисията до съответната държава членка, обмен на информация, евентуални ангажименти от страна на съответната държава членка за предприемане на коригиращи мерки за справяне със ситуацията, забележки на държавата членка и, когато е необходимо, предложение на Комисията за мерки, по които Съветът взема решение с квалифицирано мнозинство в строго определен срок;

12. отбелязва допълнителните разяснения относно процеса, предоставени от Комисията в Насоките от 2022 г. относно Регламента относно обвързаността с условия, и прегледа на практическото му прилагане в доклада на Комисията относно прилагането за 2024 г.; изразява съжаление обаче, че Насоките бяха приети след повече от година след влизането в сила на Регламента и че това фактически допринесе за забавяне на неговото прилагане;

13. изразява съжаление, че след влизането в сила на Регламента относно обвързаността с условия на 1 януари 2021 г. Комисията не задейства незабавно член 6, параграф 1 в отговор на продължаващите тежки нарушения на принципите на правовата държава в някои държави членки, които представляват сериозен риск за финансовите интереси на ЕС; подчертава, че през октомври 2021 г., след многократни призиви към Комисията да предприеме действия, Парламентът подаде иск срещу Комисията пред Съда на ЕС в съответствие с член 265 от ДФЕС във връзка с нейното бездействие и неприлагане на Регламента; подчертава, че навременните отговори на Комисията в рамките на ясни вътрешни срокове са от съществено значение за защитата на бюджета на ЕС;

Докладване за нарушения на принципите на правовата държава съгласно Регламента относно обвързаността с условия

14. отбелязва, че потенциалните нарушения на принципите на правовата държава се представят на вниманието на Комисията чрез широка доказателствена база, включително доклади на Европейската служба за борба с измамите (OLAF), Европейската прокуратура, ЕСП и Парламента, както и становища от организации на гражданското общество, предприятия и лица, сигнализиращи за нередности; подчертава, че е важно Комисията да предостави ясни обяснения за начина, по който тези доказателства се вземат предвид в нейните решения; призовава за подходящо финансиране за органи като Европейската прокуратура, OLAF, Европол и Агенцията на ЕС за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие (Евроюст), за да им се даде възможност да разследват ефективно

нарушенията на принципите на правовата държава, засягащи финансовите интереси на ЕС;

15. изразява дълбоко съжаление относно липсата на прозрачност на оценките на Комисията, които не водят до предложението за мерки или които водят до избора на друг инструмент; подчертава необходимостта от избягване на политически мотивирани или необосновани твърдения;

16. отбелязва, че към днешна дата само много ограничен брой заинтересовани страни са използвали стандартния формуляр на Комисията за жалби, приложен към Насоките от 2022 г.; препоръчва на Комисията да приема жалби във всякаква писмена форма; освен това призовава за създаването на поверителен и лесен за ползване портал за докладване, който да защитава самоличността на лицата, сигнализиращи за нередности, и да гарантира тяхната защита срещу отмъщение и злоупотреба чрез клеветнически твърдения, чрез който портал заинтересованите страни да могат да сигнализират за неспазване, като по този начин се даде възможност за бързи коригиращи действия; подчертава, че тези инструменти трябва да бъдат достъпни, прозрачни, налични на различни езици и да се ползват с доверието на заинтересованите страни, за да се увеличи максимално тяхната ефективност и да се гарантира, че получените доказателства се вземат изцяло предвид;

17. изразява съжаление, че въпреки последователните тревожни констатации в годишните доклади на Комисията относно върховенството на закона, както и констатациите на OLAF, които са публично оповестени в годишните доклади на Комисията относно защитата на финансовите интереси на ЕС, и констатациите на Европейската прокуратура, които сочат бюджетни рискове в няколко държави членки, са изпратени само две официални уведомления и са взети решения за мерки само в един случай съгласно Регламента относно обвързаността с условия; подчертава, че това несъответствие между констатациите и прилагането подкопава доверието в Регламента и отслабва неговата превантивна функция за защита на финансовите интереси на ЕС; припомня предупреждението на ЕСП, че решенията за блокиране или освобождаване на средства, които изискват квалифицирано мнозинство в Съвета, често са взаимносвързани с неотнасящи се до тях преговори на високо равнище, които изискват единодушие; подчертава, че решенията трябва да се основават на технически и правни констатации и не могат да бъдат предмет на договорки под влиянието на заплахата от блокиращи решения, изискващи единодушие в Съвета;

Оценка и задействане на механизма на обвързаност с условия

18. подчертава, че Регламентът относно обвързаността с условия трябва да се прилага последователно във всички държави членки; настоятелно призовава Комисията и, когато е уместно, Съвета да действат експедитивно и при пълна прозрачност, ако бъде установена връзка между нарушенията на принципите на правовата държава или сериозните рискове от това и рисковете за бюджета на ЕС и ако съответната държава членка не предприема навременни действия за ефективно и устойчиво справяне със ситуацията; настоява, че продължителните неформални диалози не трябва да се превръщат в заместител на решителни действия и че политическата безизходица или политическото изнудване, използвани за възпрепятстване на вземането на решения от ЕС, трябва да бъдат категорично отхвърлени;

19. отново заявява, че при никакви обстоятелства принципите на правовата държава не може да се разглеждат като разменна монета; подчертава, че инструментът не трябва да се използва като крайна мярка, тъй като Регламентът за обвързаност с условия позволява също така частични спирания на ранен етап, а именно щом бъдат установени нарушения на принципите на правовата държава, които биха могли сериозно да засегнат бюджета на ЕС; във връзка с това призовава Комисията да използва пълноценно и своевременно инструмента;

20. подчертава, че оценките на Комисията трябва да бъдат безпристрастни и справедливи, да отчитат всички налични факти и да зачитат принципите на обективност, на недискриминация и на равенство на държавите членки пред Договорите; подчертава, че изборът и мащабът на мерките за защита на бюджета трябва да зачитат принципа на пропорционалност, установен в член 5 от Регламента относно обвързаността с условия, като се вземат предвид тежестта, продължителността и повторяемостта на нарушението, сътрудничеството на съответната държава членка и конкретният финансов риск, както и въздействието върху крайните получатели и бенефициери, по-специално по-малките; призовава Комисията да публикува количествената методология за измерване на риска, която вече прилага във вътрешен план, както препоръчва ЕСП;

21. подчертава, че Комисията, в качеството си на пазител на Договорите, трябва да действа напълно безпристрастно, независимо от политическата ориентация на националните правителства, и да санкционира по справедлив начин всяко нарушение на принципите на правовата държава, което представлява риск за бюджета на ЕС и ценностите на ЕС, за да се избегне усещането за избирателно фокусиране върху определени държави членки; припомня, че само такова безпристрастно правоприлагане може да запази надеждността и легитимността на режима на обвързаност с условия;

22. признава, че някои аспекти на Регламента относно обвързаността с условия, по-специално изискването да се докаже достатъчно пряка връзка между нарушенията на принципите на правовата държава и сериозен риск от неблагоприятно въздействие върху бюджета на ЕС, затрудняват задействането на механизма; в същото време настоява, че тези изисквания не следва да се използват като обосновка за незадействането на механизма;

Отстъпление и обръщане на коригиращите мерки в обратна посока

23. отбелязва, че Съветът е решил да спре 55% от бюджетните кредити за поети задължения за три оперативни програми в рамките на политиката на сближаване за Унгария и да забрани на Комисията поемане на нови правни задължения във връзка с тръстове от обществен интерес и субекти, поддържани от тях, за финансирането им от ЕС, прилагано при пряко или непряко управление; посочва правния анализ[20], който показва, че системният и траен характер на нарушенията на принципите на правовата държава от страна на унгарското правителство е трябвало да доведе до спирането на значително по-големи части от финансирането от ЕС, за да се защити бюджетът на ЕС в съответствие с принципа на пропорционалност; отбелязва, че Регламентът относно обвързаността с условия не определя никакви ограничения за частта от бюджетните кредити за поети задължения, които могат да бъдат спрени, и счита, че до 100% от финансирането може да бъде спряно; отбелязва, че след приемането на мерки през декември 2022 г. Комисията преразгледа през декември 2023 г. и отново през декември 2024 г. установените нарушения и актуалното състояние на коригиращите мерки след уведомление от унгарското правителство във връзка с отстраняването на нарушения, свързани с тръстове в обществен интерес; подчертава, че и в двете оценки на Комисията се стига до заключението, че необходимите стъпки не са изпълнени; отбелязва, че оценките на Комисията не включват допълнителни нарушения на принципите на правовата държава или на сериозни рискове от тях, които засягат или създават риск от засягане на финансовите интереси на ЕС; призовава Комисията спешно да направи повторна оценка

---

20 Sheppele, K. L. et al., ‘Freezing all EU funds to Hungary: „A legal analysis of why a 100% suspension is “proportionate” and “appropriate” under Regulation 2020/2092 on a general regime of conditionality for the protection of the Union budget“ (Замразяване на средствата от ЕС за Унгария: Правен анализ на причините, поради които спиране в размер на 100% е „пропорционално“ и „подходящо“ съгласно Регламент 2020/2092 относно общ режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза) — проучване, поискано от члена на ЕП Даниел Фройнд от групата Зелените/ЕСА, май 2022 г.

и да се справи с отстъплението от принципите на правовата държава, по-специално по отношение на независимостта на съдебната власт, като предложи допълнителни мерки или актуализира настоящите мерки;

24. подчертава, че средствата на ЕС, които са били спрени съгласно Регламента относно обвързаността с условия, трябва да бъдат освободени само когато положението, довело до приемането на мерки, бъде поправено в своята цялост, като се вземат изцяло предвид всички промени в положението в държавата членка, настъпили между вземането на първоначалното решение относно мерките и момента, в който е взето решение за отмяна на мерките; изразява съгласие с предупреждението на ЕСП, че режимът на обвързаност с условия не трябва да се превръща в упражнение по „отмятане на квадратчета“, при което дадена държава членка просто отговаря формално на изискванията, а трябва да бъде съчетан с реални подобрения в държавата членка; призовава Комисията да потвърди, че спазването на принципите на правовата държава се постига по доказуем начин на практика, с прилагането на обективни критерии и проверки на място, и да докладва за своите констатации, преди да прави предложения за отмяна на мерките; счита, че Комисията следва също така да извършва последващи одити, за да се предотврати отстъпление след отмяната на мерките;

25. припомня, че още през юни 2023 г. Парламентът предупреди за рисковете от обръщане на коригиращите мерки в обратна посока след отмяната на финансовите санкции[21] — извънредна ситуация, която не е изрично обхваната нито от Регламента относно обвързаността с условия, нито от Насоките от 2022 г.; подчертава факта, че ЕСП също е установила този риск; призовава Комисията бързо да спре повторно и, когато е целесъобразно, да си възстанови средствата на ЕС, ако впоследствие си стигне до обръщане на коригиращите действия в обратна посока; очаква да бъде незабавно уведомен за такива действия;

26. подчертава, че след като мерките бъдат отменени, пълното изпълнение на програмите, включително поемането на задължения и изплащането на средства, следва бързо да бъде възобновено; подчертава, че е важно Комисията да работи в тясно сътрудничество с националните органи за предотвратяване на изоставане;

---

21 Резолюция на Европейския парламент от 1 юни 2023 г. относно нарушенията на принципите на правовата държава и основните права в Унгария и замразените средства на ЕС (ОВ C, C/2023/1223, 21.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj).

Връзки между режима на обвързаност с условия и други инструменти от инструментариума в областта на върховенството на закона

27. припомня, че Регламентът относно обвързаността с условия изрично допълва съществуващите инструменти за защита на бюджета и трябва да се прилага, „когато други процедури, предвидени в законодателството на Съюза, не биха позволили по-ефективна защита на бюджета на Съюза“; изразява съжаление във връзка с тълкуването на Комисията, че въз основа на тази формулировка инструментът следва да се използва само като крайна мярка; припомня с дълбока загриженост, че другите налични мерки не са били систематично използвани в миналото; отбелязва със загриженост, че мониторингът на принципите на правовата държава в рамките на Комисията е разделен между различните служби, което понякога води до непоследователни и забавени действия; изразява съжаление относно очевидното намерение на Комисията да продължи да разделя отговорностите, тъй като различни отдели в рамките на нейната генерална дирекция „Бюджет“ ще бъдат натоварени с оценката и мониторинга на Регламента относно обвързаността с условия и предложените планове за НРП в рамките на новата МФР; отправя критика поради факта, че това разделение на отговорностите води до сложни координационни структури и създава рискове за прилагането на Регламента относно обвързаността с условия;

28. счита, че не е ясно как Регламентът относно обвързаността с условия взаимодейства на практика с други инструменти от инструментариума в областта на върховенството на закона, по-специално с хоризонталното отключващо условие за Хартата съгласно Регламента за общоприложимите разпоредби и свързаните с принципите на правовата държава „амбициозни междинни цели“ в рамките на МВУ; отбелязва със загриженост, че ЕСП невинаги е била в състояние да провери причините за избора от страна на Комисията на един инструмент в областта на принципите на правовата държава вместо друг; изразява загриженост, че тази липса на прозрачност подкопава доверието в безпристрастното прилагане на Регламента относно обвързаността с условия; изразява съжаление, че през декември 2023 г. Комисията направи оценка, че Унгария е изпълнила хоризонталното отключващо условие за независимост на съдебната власт, като същевременно запази мерките, наложени съгласно Регламента относно обвързаността с условия; подчертава, че тази липса на съгласуваност възпрепятства демократичния контрол върху прилагането на инструментите; припомня, че през март 2024 г. Парламентът заведе дело срещу Комисията пред Съда на ЕС, с което поиска проверка на законосъобразността на посоченото решение на Комисията, както и с цел да се внесе правна сигурност в прилагането на

механизмите за принципите на правовата държава, и че Съдът на ЕС все още не се е произнесъл;

29. подчертава значението на поддържането и по-нататъшното засилване на полезните взаимодействия между различните инструменти в областта на принципите на правовата държава; подчертава, че мерките във връзка с върховенството на закона, необходими за отпускането на финансиране от ЕС, както са определени в съответните решения, взети съгласно Регламента за общоприложимите разпоредби, Регламента за МВУ и Регламента относно обвързаността с условия, трябва да се разглеждат като единен, цялостен пакет и че не следва да се извършват плащания, дори ако има напредък в една или повече области, но все още съществуват недостатъци в друга област; настоява, че всяко отстъпление във връзка с положението, довело до тези мерки, също следва да бъде взето предвид;

30. предупреждава, че преразпределянето или пренасочването на замразени бюджетни кредити към други програми или цели би сигнализирало на правителствата, които не спазват ценностите на ЕС и задълженията си да защитават финансовите интереси на Съюза, че загубите могат да бъдат компенсирани другаде; счита, че духът на Регламента относно обвързаността с условия не допуска такива прехвърляния и поради това настоява Комисията да отхвърли всички искания за прехвърляне на средства към други програми или приоритети по същата програма, които биха довели до заобикаляне на мерките, наложени съгласно Регламента относно обвързаността с условия; изисква от Комисията да представи на Парламента пълния текст на всяко такова искане за прехвърляне, така че демократичният контрол да може да предшества, а не да следва решението на Комисията; счита, че средствата, спрени в съответствие с Регламента относно обвързаността с условия или поради неизпълнение на хоризонталните отключващи условия, не следва да бъдат допустими за изменения на програми или прехвърляния;

Демократичен контрол и прозрачност

31. отбелязва, че Регламентът относно обвързаността с условия оправомощава Съвета — който действа с квалифицирано мнозинство — да изменя предложението на Комисията преди приемането на мерки, докато ролята на Парламента е ограничена до последваща информация, като по този начин едно подразделение на бюджетния орган на ЕС и на органа на ЕС за освобождаване от отговорност за изпълнението на бюджета се лишава от значимо влияние при вземането на решения, които са от ключово значение за защитата на бюджета на ЕС; отбелязва, че в единствения случай, по който Съветът е трябвало да вземе решение, той е избрал да измени предложението на Комисията,

като намали сумите за финансиране, които трябва да бъдат спрени, без никаква обосновка;

32. подчертава, че проучване на Евробарометър, проведено през пролетта на 2025 г. показва огромна обществена подкрепа за обвързване на предоставянето на средства от ЕС със спазването на принципите на правовата държава и демократичните принципи, като този подход се подкрепя от 85% от респондентите; подчертава, че в качеството си на пряко избрани представители на гражданите на ЕС членовете на Европейския парламент трябва да зачитат това ясно искане и да отстояват твърдо механизма за обвързаност с условия като основен инструмент за защита на бюджета на ЕС и за защита на ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС;

33. отново заявява, че Парламентът възприема много сериозно своята контролна роля по отношение на прилагането на Регламента относно обвързаността с условия; признава, че Комисията е изпълнила законоустановеното си задължение да информира незабавно Парламента за всички предложени, приети или отменени мерки; изразява съжаление, че Комисията е предоставила само абсолютния минимум информация, без ключови подробности, и не е споделила пълната документация дори след изискване от страна на Парламента; подчертава, че навременният, всеобхватен и проактивен обмен на информация е от съществено значение, за да може Парламентът да упражнява ефективно своите бюджетни и надзорни отговорности и за да може гражданите да запазят доверието в институциите на ЕС и доверието в ЕС като цяло;

34. освен това изразява съжаление, че Парламентът няма достъп до пълния текст на писмените уведомления и до обмена на информация между службите на Комисията и въпросната държава членка; подчертава, че непредоставянето на такива данни подкопава основаните на Договорите правомощия на Парламента за бюджетен контрол съгласно член 14, параграф 1 от ДЕС и член 319 от ДФЕС; освен това изразява съжаление, че се е наложило многократно да прибягва до писма или резолюции, за да получи основна процедурна информация от Комисията, и че много документи са били представени с доста големи закъснения;

35. отбелязва приключването на преговорите относно преразглеждането на Рамковото споразумение между Парламента и Комисията, в което Комисията се ангажира за по-нататъшно укрепване на междуинституционалното сътрудничество по бюджетните въпроси; припомня, че Парламентът следва да бъде равнопоставен със Съвета по всички въпроси, свързани с обмена на информация; настоява да получи систематичен, навременен, структуриран и сигурен достъп до

цялата информация и документация, която му е необходима, за да може той и неговите комисии да изпълняват своята контролна роля, включително писменото уведомление до държавата членка, засегната от потенциално спиране на средства, всяко искане за допълнителна информация, кореспонденцията между службите на Комисията и съответната държава членка и докладите, предоставени съгласно член 5, параграф 2 от Регламента относно обвързаността с условия;

36. настоятелно призовава Комисията да се съгласи да предостави сигурен канал за комуникация, за да се гарантира, че съответните органи на Парламента имат достъп до такава информация, като същевременно се запази нейната поверителност;

37. изразява съжаление, че в информацията, оповестена публично от Комисията относно нейните констатации в конкретни случаи съгласно Регламента относно обвързаността с условия, липсват установените конкретни нарушения на принципите на правовата държава, методологията за анализ на риска и изчислението на пропорционалността; отбелязва, че тази липса на информация се използва от екстремистки участници за разпространение на дезинформация относно мотивите и процедурите на ЕС и предупреждава, че това може да се случи отново в бъдеще;

38. подчертава, че е важно да се гарантира подходящо финансиране от ЕС за организациите на гражданското общество, които са активни в тази сфера, тъй като те играят решаваща роля за защитата на принципите на правовата държава, демокрацията и основните права;

Защита на крайните получатели и бенефициерите

39. подчертава, че е необходим стабилен подход, за да се гарантира, че крайните получатели и бенефициерите не биват санкционирани поради това, че средствата на ЕС за тяхното правителство са спрени в резултат на нарушения на принципите на правовата държава; очаква Комисията да анализира потенциалното въздействие върху крайните получатели или бенефициерите при предлагането на мерки; подчертава, че този принцип е в основата на подхода за по-интелигентна обвързаност с условия; припомня по-специално задължението на държавите членки, които са обект на мерки съгласно Регламента за обвързаността с условия, да продължат да спазват всички ангажименти към крайните получатели и бенефициерите;

40. изразява съжаление, че на практика тези разпоредби не се прилагат в достатъчна степен и че предвидените предпазни мерки за крайните получатели и бенефициери остават до голяма степен теоретични, тъй като процедурите за пряко плащане или

пренасочване на средства са тромави, а комуникацията с действителните и потенциалните крайни получатели и бенефициерите е спорадична; изтъква, че е необходимо да се направи повече на равнището на ЕС, за да се подобри защитата на законните интереси на крайните получатели и бенефициерите, включително местните и регионалните органи на власт и други заинтересовани страни, и да се гарантира техният достъп до финансиране от ЕС, тъй като те не следва да бъдат наказвани за нарушенията, извършени от централните правителства;

41. отбелязва със загриженост, че в някои държави членки клептократични олигархични структури системно завземат стратегически важни сектори като медиите, телекомуникациите, банковото дело, търговията на дребно, селското стопанства, храните, здравеопазването, фармацията, строителството и туризма, което може да създаде рискове за защитата на бюджета на ЕС, например когато такива структури кандидатстват за средства от ЕС; подчертава, че е важно да се гарантират равни възможности за всички кандидати за достъп както до финансиране от ЕС, така и до безпристрастни и ефективни механизми за подаване на жалби;

42. подчертава, че в някои държави членки сплашването и репресиите срещу лица, подаващи сигнали за нередности, и разследващи журналисти допринасят за системните рискове от корупция; призовава Комисията да разглежда всички подобни репресии като утежняващи фактори при оценката на бюджетните рискове съгласно Регламента относно обвързаността с условия;

43. подчертава значението на системното интегриране на европейските и международните стандарти и препоръки относно предотвратяването на и борбата с изпирането на пари в оценките, извършвани съгласно Регламента относно обвързаността с условия; призовава Комисията да разработи ясни показатели за риска, който е от значение за борбата с изпирането на пари, за проекти, финансирани от бюджета на ЕС, и да засили обмена на информация с националните звена за финансово разузнаване;

Извлечени поуки и препоръки за бъдещи подобрения

44. счита, въз основа на натрупания ограничен опит, че режимът на обвързаност с условия е ефективен инструмент за защита на финансовите интереси на ЕС от рискове, произтичащи от нарушения на принципите на правовата държава, или от сериозни рискове от такива нарушения; настоява, че режимът трябва да се прилага за целия бюджет на ЕС, включително за основаните на резултатите инструменти, така че нито един от

разходите на ЕС да не избегне ефективен контрол върху спазването на принципите на правовата държава; настоятелно призовава Комисията да гарантира, че Регламентът относно обвързаността с условия се прилага последователно към бюджета на ЕС, независимо от неговия модел на финансиране;

45. подчертава, че някои аспекти от прилагането на Регламента относно обвързаността с условия следва да бъдат подобрени, за да се повишат неговата ефективност, прозрачност и неговата координация и съгласуваност с други инструменти от инструментариума в областта на върховенството на закона, особено предварителните инструменти и съвместното им прилагане, ако е необходимо;

46. призовава Комисията спешно да преразгледа насоките от 2022 г., за да се справи по-непосредствено с риска от отклоняване или преразпределяне на средства, да публикува поетапна методология, показваща как се изчислява пропорционалността, да определи какво означава „достатъчно пряка връзка“ между нарушението на принципите на правовата държава и бюджетния риск, да изисква по-ясни връзки между нарушенията и приетите мерки, включително чрез по-точни стандарти за тези нарушения, и да предостави ясни решения и практически стъпки за справяне с отстъплението, свързано с установените нарушения, ако възникне такова; в този контекст призовава за по-ранно и по-прозрачно взаимодействие със заинтересованите страни, за да се предотвратят забавяния;

47. подчертава, че Комисията следва да документира връзката между нарушенията и приетите мерки във всяко досие за нарушение и да публикува, заедно с всяко решение, кратко обяснение за това как е извършена проверката за наличие на „достатъчно пряка връзка“, като използва показателите, изброени в преразгледаните насоки;

48. приканва Комисията в този контекст да преразгледа своето тълкуване на Регламента относно обвързаността с условия като инструмент, съставляващ крайна мярка, и като цяло да бъде по-проактивна при използването на инструментариума в областта на върховенството на закона, включително при прилагането на член 6, параграф 4, като същевременно зачита принципа на пропорционалност; изразява съжаление, че съобщението на Комисията относно МФР изглежда потвърждава този подход на използване на Регламента относно обвързаността с условия като „последна линия на защита“;

49. изисква от Комисията в своята оценка на пропорционалността да разглежда систематично неблагоприятните последици за (потенциалните) крайни получатели и бенефициери, по-специално за по-малките, включително университетите, малките

и средните предприятия и организациите на гражданското общество, и да отрази този анализ в досието, което Комисията предоставя на Парламента съгласно член 8 от Регламента относно обвързаността с условия;

50. приканва Комисията да преразгледа как може ефективно да изпълни задължението си за защита на законните финансови интереси на крайните получатели и бенефициерите, особено на тези, които са засегнати от последиците от недостатъци в областта на принципите на правовата държава, включително чрез принудителни мерки за прилагането на съответните разпоредби на Регламента относно обвързаността с условия по отношение на задълженията на държавите членки да извършват плащания и да използват финансовите средства по недискриминационен начин; подчертава, че всички мерки, предприети, за да се гарантира, че законните крайни получатели и бенефициери могат да продължат да имат достъп до финансиране от ЕС, не следва да отслабват прилагането на Регламента относно обвързаността с условия; очаква да му бъде осигурено пълноценно участие в този процес;

51. призовава Комисията да прави систематични препратки между производствата за установяване на неизпълнение на задължения и мерките, приемани съгласно член 6 от Финансовия регламент, и протичащите понастоящем проверки във връзка с обвързаността с условия, така че държавите членки да не могат да се възползват от процесуалната изолираност и така че финансовите интереси на ЕС да бъдат защитени, независимо от използвания правен инструмент;

52. счита, че коригиращите действия следва да бъдат придружени, когато е целесъобразно, от предпазни мерки за предотвратяване на възникването на подобни ситуации или на по-нататъшно отстъпление в бъдеще; призовава за създаването на по-стабилна рамка за мониторинг и докладване, включително, при необходимост, на структуриран и систематичен механизъм за обществени консултации с недържавни заинтересовани лица, по-специално по отношение на степента на изпълнение на коригиращите мерки от страна на държавите членки, които са обект на процедури съгласно общия режим на обвързаност с условия;

53. очаква Комисията да предприеме конкретни действия за укрепване на връзките между препоръките в своите годишни доклади относно върховенството на закона и финансовата подкрепа от бюджета на ЕС, както е посочено в писмата за определяне на ресора от 2024 г. до членовете на Комисията, отговарящи за бюджета и за принципите на правовата държава; изразява съжаление относно липсата на подробности за начина, по който тази връзка се прави в годишния доклад относно

върховенството на закона за 2025 г., и по-специално в неговите препоръки; приканва Комисията да превърне специфичните за всяка държава препоръки от годишните си доклади относно върховенството на закона в конкретни междинни цели, по които държавите членки систематично да предприемат действия, и когато е целесъобразно, да служат като доказателство за обосноваване на задействането на Регламента относно обвързаността с условия;

54. призовава Комисията да доразвие връзката между превантивните и реактивните инструменти и, въз основа на констатациите от годишния доклад относно върховенството на закона, бързо да започне координирани производства за установяване на неизпълнение на задължения; призовава Комисията да направи оценка и да докладва в годишния доклад относно върховенството на закона относно потенциалните рискове за бюджета на ЕС, породени от слабостите в режимите, свързани с принципите на правовата държава;

55. подчертава, че годишният доклад относно върховенството на закона понастоящем е структуриран около четири стълба, а именно: съдебната система, рамката за борба с корупцията, медийния плурализъм и други институционални въпроси, свързани с принципа на взаимозависимост и взаимоограничаване; приветства факта, че след многократните искания на Парламента, в доклада относно върховенството на закона за 2025 г. е включено измерение на единния пазар, с цел справяне с различни тежки и системни нарушения на върховенството на закона, които засягат дружествата и работниците в множество държави членки; подчертава, че функционираща съдебна система, силна рамка за борба с корупцията, медийният плурализъм, адекватни механизми за взаимозависимост и взаимоограничаване и функциониращ единен пазар са неразривно свързани с принципите на правовата държава; отново заявява своята позиция, че годишният доклад относно върховенството на закона следва да обхваща всички ценности по член 2 от ДЕС, тъй като те следва да се разглеждат заедно като набор от ценности;

56. счита, че системните нарушения на принципите на правовата държава, установени в рамките на стълбовете на годишния доклад относно върховенството на закона, които имат достатъчно пряка връзка със защитата на бюджета на ЕС, следва да доведат до задействане на механизма на обвързаност с условия, по-специално когато нарушенията се отнасят до функционирането на съдебната система и в случаи като нарушения на правила, манипулиране или фаворизиране в поканите за представяне на оферти и в заявленията по процедури или програми, включващи финансиране от ЕС, както и административен тормоз, нарушаващ равното третиране на местните и регионалните

органи на власт, дружествата или други крайни получатели и бенефициери, и техния достъп до средства на ЕС; призовава Комисията да гарантира, че всички заинтересовани страни са свободни да предоставят информация за такива нарушения, като така се засилват прозрачността и отчетността;

57. настоява, че Комисията следва да обосновава решенията си да не предлага мерки съгласно Регламента относно обвързаността с условия, когато специфичните за всяка държава препоръки с връзки с бюджета на ЕС остават неизпълнени за дълъг период от време;

58. счита, че междуинституционалното споразумение относно бюджетната дисциплина[22] следва да включва специално приложение относно сътрудничеството във връзка с режима на обвързаност с условия; счита в този контекст, че редовният диалог между трите институции относно актуалното състояние във връзка със защитата на бюджета на ЕС по отношение на принципите на правовата държава би бил ефективен начин за подобряване на координацията по отношение на инструментариума в областта на върховенството на закона; счита, че Парламентът следва да получи официална консултативна роля, преди Комисията да представи предложение съгласно член 6, параграф 1 от Регламента относно обвързаността с условия;

59. настоява контролните правомощия на Парламента да бъдат гарантирани, като му се предоставят правомощия да наблюдава съгласуваността при (не)прилагането на режима на обвързаност с условия, като по този начин се предотвратяват политическото инструментализиране или непрозрачността; приканва Комисията да представя на Парламента консолидиран годишен опис на всички свързани с обвързаността с условия решения по бюджетните редове в контекста на годишната бюджетна процедура;

60. призовава за тримесечни структурирани диалози между компетентните членове на Комисията и компетентните комисии на Парламента, за да се гарантират информационните потоци в реално време и да се засили демократичният надзор;

---

22 Междуинституционално споразумение от 16 декември 2020 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление и относно новите собствени ресурси, включително пътна карта за въвеждането на нови собствени ресурси (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj).

61. призовава Съвета да поддържа процеса основан на факти и обективен и да се придържа във възможно най-голяма степен към предложенията на Комисията; освен това настоятелно призовава Съвета да не превръща процеса, водещ до приемането на мерки, в разменна монета;

62. подчертава, че ясната и проактивна комуникация е от ключово значение за укрепване на доверието в институциите на ЕС и за противодействие на популистките послания; припомня, че Регламентът относно обвързаността с условия налага на Комисията задължението да предоставя информация и насоки на крайните получатели и бенефициерите чрез уебсайт или интернет портал, заедно с подходящи инструменти, за да се даде възможност на крайните получатели или бенефициерите да уведомяват Комисията за всяко нарушение на тези задължения, което ги засяга пряко; подчертава, че такъв уебсайт или портал следва да дава възможност на гражданите, крайните получатели и бенефициерите, както и на икономическите оператори, да намират всички важни решения и оценки относно механизма за обвързаността с условия и да следят целия жизнен цикъл на случаите във връзка с обвързаността с условия от уведомяването до евентуалната отмяна на мерките, за да се повиши прозрачността и да се предотврати невярна информация;

63. във връзка с това призовава Комисията да публикува информационни фишове, в които се посочват всички бъдещи действия съгласно Регламента относно обвързаността с условия, като се определят видът и оценката на нарушенията, индикативните вътрешни срокове за всеки процедурен етап, въздействието върху бюджета на ЕС, включително спрените суми, и когато е приложимо, пропорционалността на предложените от нея мерки, тъй като ясната и достъпна информация е от съществено значение, за да се противодейства на дезинформацията и да се покаже на гражданите, че ЕС действа последователно и справедливо при справянето с нарушенията на принципите на правовата държава; приканва Комисията да гарантира, че съответната информация се разпространява сред засегнатите крайни получатели и бенефициери, както и сред широката общественост, като същевременно осигурява спазване на правилата за поверителност и за защита на данните; освен това изисква от Комисията активно да противодейства на дезинформацията, свързана с прилагането на регламента;

64. счита, че макар Регламентът относно обвързаността с условия да е предназначен предимно за защита на бюджета на ЕС от рискове, произтичащи от нарушения на принципите на правовата държава, има основания да се проучат начини за укрепване на защитата на бюджета на ЕС от нарушения на другите ценности, залегнали в член 2 от ДЕС; припомня, че

бюджетът на ЕС не е неутрален по отношение на нарушенията на демокрацията, равенството и основните права, които могат да имат осезаеми финансови последици; счита, че член 6 от Финансовия регламент предоставя правното основание за действие в случаи на такива нарушения; приканва Комисията да направи оценка на разширяването на обхвата на инструментите за обвързаност с условия при случаи на тежки и системни нарушения на други ценности по член 2 от ДЕС, засягащи бюджета на ЕС;

65. настоятелно призовава Комисията да се справи с разпокъсаността на отговорностите за мониторинга и действията по правоприлагане в областта на върховенството на закона в рамките на своите служби и със свързаните с това рискове, като рационализира правомощията и отговорностите по въпросите на върховенството на закона в по-прозрачна и ефективна структура, за да се гарантират съгласуваност, последователност, прозрачност и навременно прилагане, както и засилена комуникация с Парламента и държавите членки;

66. призовава Комисията да засили капацитета си за разследване чрез създаване на постоянен регистър на специализирани експерти, способни да оценяват сложни нарушения на принципите на правовата държава, като по този начин се гарантират по-бързи и технически надеждни решения, и да разработи информационна система, която дава възможност за откриване на модели или сходства в получените доклади;

67. насърчава Комисията да възприеме по-проактивен подход при разглеждането на жалби и да гарантира, че процедурите за подаване на жалби съгласно Регламента относно обвързаността с условия предоставят подходяща защита на лицата, подаващи сигнали за нередности, особено на тези в несигурно положение, за които подаването на сигнали за нередности представлява голям риск, за да се стимулира докладването;

68. призовава Комисията да създаде постоянна рамка за координация, която да включва всички съответни агенции и органи на ЕС, за да се гарантира ранното разкриване и ефективното разследване на измами, изпиране на пари и корупционни действия, засягащи финансовите интереси на ЕС; изисква да му се предоставят периодични доклади за тези действия;

69. призовава държавите членки да гарантират зачитането на принципите на правовата държава и бързо да се справят с всички установени нарушения, така че да се защитят финансовите интереси на ЕС и да се предотврати приемането на мерки съгласно Регламента относно обвързаността с условия; освен това призовава за отпускане на подходящи ресурси на

националните органи, чиято работа е от съществено значение за гарантиране на спазването на принципите на правовата държава;

70. приканва ЕСП да изготви специален доклад за оценка на разходната ефективност на Регламента относно обвързаността с условия, включително при отчитане на административната тежест, възпиращото въздействие и защитата на крайните получатели и бенефициерите;

Регламентът относно обвързаността с условия и следващата МФР

71. отбелязва аспектите, свързани с принципите на правовата държава, в предложението на Комисията за МФР за периода 2028—2034 г., и по-специално въвеждането на хоризонтални условия относно зачитането на принципите на правовата държава и Хартата в предложението на Комисията за плановете за национално и регионално партньорство; признава значението на силните гаранции за зачитането на ценностите на ЕС в процеса на усвояването на средствата на ЕС; изразява загриженост обаче, че предложението на Комисията продължава да бъде недостатъчно, тъй като то:

   а) нито опростява съществено инструментариума в областта на върховенството на закона, нито определя координацията на различните инструменти в областта на върховенството на закона, а по-скоро въвежда припокриване и противоречие, като така рискува да създаде фрагментирана система от паралелни инструменти,

   б) предвижда задействането на мерки за нарушения на хоризонталното условие за принципите на правовата държава чрез решение за изпълнение на Съвета, без Парламентът да има роля при вземането на решения в рамките на процедурата,

   в) може да доведе до използването на решението за изпълнение на Съвета поради връзката, предвидена между обвързаността с условия за спазване на принципите на правовата държава и обвързаността с условия на Хартата, което ще затрудни прилагането на Хартата,

   г) не изисква достатъчно пряка връзка между нарушението на принципите на правовата държава и защитата на бюджета на ЕС, какъвто е случаят с механизма за обвързаност с условия, което повдига въпроси относно правната сигурност;

   д) пояснява, че Комисията продължава да счита механизма за обвързаност с условия за инструмент, който е крайна мярка;

72. изразява съжаление относно припокриването с механизма за обвързаност с условия, въведен с предложението на Комисията относно МФР за периода 2028 – 2034 г.; призовава за единна, съгласувана и всеобхватна рамка за всички програми на ЕС за финансиране по Регламента относно обвързаността с условия, която да включва както благоприятстващите условия, които трябва да бъдат изпълнени, за да се получи достъп до финансиране от ЕС, така и мерките за замразяване или задържане на финансови средства, в случай че условията вече не се изпълняват; изисква от Комисията да консолидира всички инструменти във връзка с принципите на правовата държава в единна рамка, която да осигурява ясни, обективни и прозрачни критерии за прилагане и която изяснява как Комисията ще гарантира координацията между тези инструменти; настоява, че ако такава консолидация не бъде гарантирана съгласно настоящата законодателна рамка или чрез преговорите за следващата МФР, Комисията следва да предложи изменения на Регламента относно обвързаността с условия, които ще поставят Парламента и Съвета на равни начала при прилагането на законодателството;

73. признава, че Комисията предлага, в контекста на плановете за национално и регионално партньорство, възможността за повторно предоставяне на финансиране за програми с пряко или непряко управление, което е било отменено поради липса на коригиращи мерки в отговор на установено нарушение на принципите на правовата държава съгласно Регламента относно обвързаността с условия; изисква изясняване на начина, по който отменените суми биха могли да бъдат насочени към други програми; настоява, че решението за използване на отменените средства е прерогатив на бюджетния орган в рамките на годишната бюджетна процедура и не следва да бъде по преценка на Комисията;

74. подчертава, че всички решения за пълно или частично спиране на финансирането от ЕС трябва да се основават на ясни, обективни и прозрачни критерии и процедури, за разлика от непрозрачните преговори, включващи договаряне; изисква средствата на ЕС да се задържат при неизпълнение на основните изисквания, а замразените средства да се отпускат на съответните държави членки едва след като те са осъществили изцяло значими реформи и са доказали на практика спазването на принципите на правовата държава по проверим начин;

75. изразява сериозна загриженост, че, в съответствие с предложенията на Комисията, от нито една отговорна институция или орган няма да се очаква да проверява съответните разходи за мерките по плановете за национално и регионално партньорство, а финансирането, което не е свързано с действителните разходи, ще се превърне в основен метод за

изпълнение на бюджета; предупреждава, че този подход сериозно ще възпрепятства способността на Комисията за определяне или измерване на финансовите последици от нарушенията на принципите на правовата държава; освен това предупреждава, че това би подкопало основаната на Договора роля на Парламента за демократичен контрол като едно от подразделенията на бюджетния орган и като органа по освобождаване от отговорност за изпълнението на бюджета на ЕС, както и важната роля на ЕСП; счита, че разходната ефективност, проследимостта и прозрачността на финансовите потоци от плащанията към крайните получатели, включително подизпълнителите, трябва да бъдат гарантирани чрез оперативно съвместима информационна система, тъй като това е единственият начин за установяване и количествено определяне на въздействието върху бюджета на нарушенията на принципите на правовата държава; подчертава, че Комисията трябва да подобри точността и прецизността на информацията, която да се споделя с Парламента;

°

° °

76. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета, Комисията, Европейската сметна палата, Съда на Европейския съюз, както и на правителствата и парламентите на държавите членки.